

SPREMLJEVALNI PROGRAM:

Spremljevalni program bo zaradi spreminjajočih se epidemioloških razmer objavljen naknadno na spletni strani Loškega muzeja.

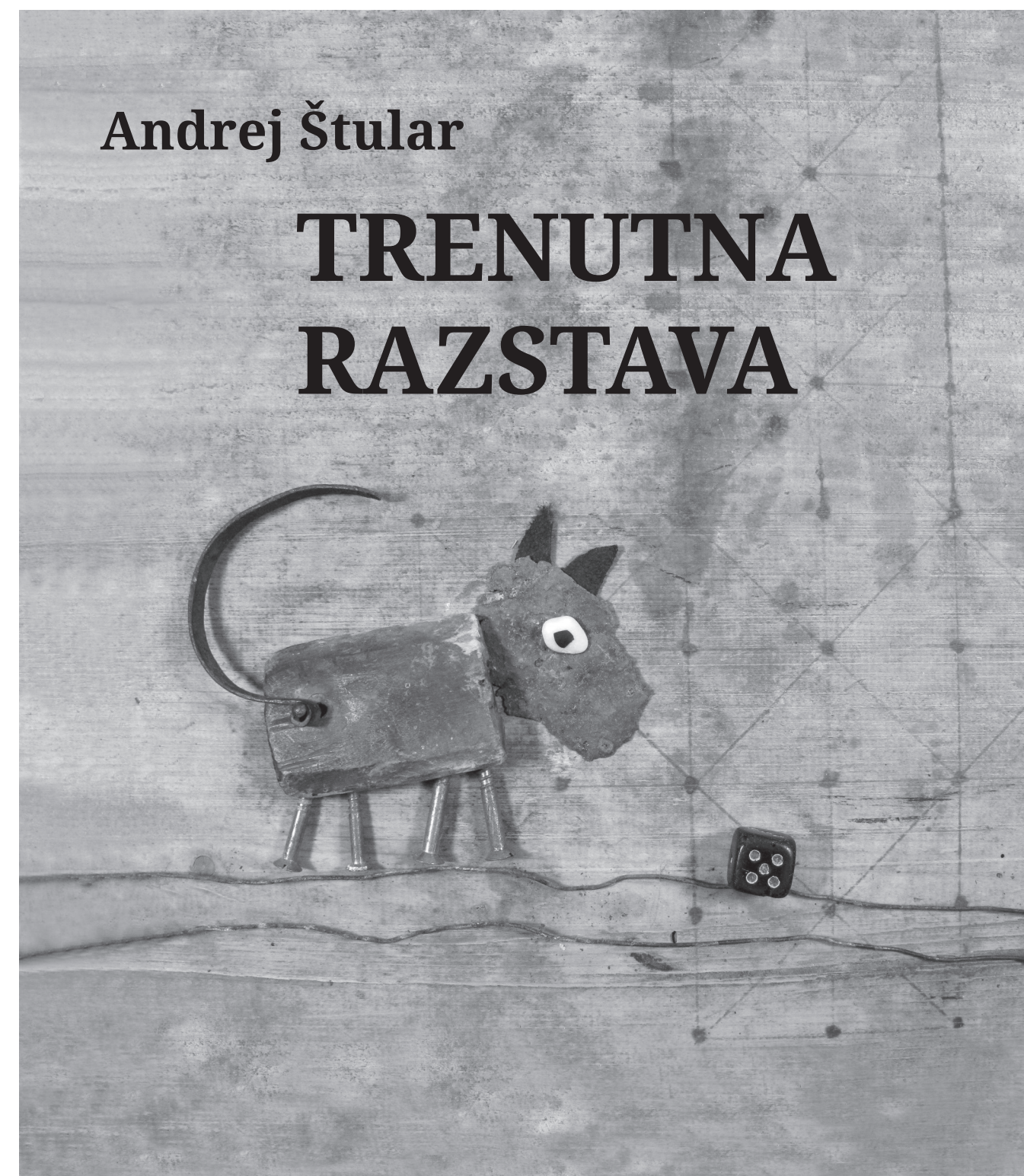

Kolofon razstave:

Andrej Štular: Trenutna razstava
1. 4.–16. 5. 2021

Galerija Ivana Groharja
Loški muzej Škofja Loka
www.loski-muzej.si

Zanj: Aleksandra Saša Nabergoj
Kustos: Boštjan Soklič
Jezikovni pregled: Branka Gradišar
Prevod: Mateja Žuraj
Grafično oblikovanje: Kolektiv DVA
Postavitev razstave: Boštjan Soklič, Andrej Štular
Tehnična podpora razstave: Vida Grah, Boris Krajnc
Koproducent: Strip Core c/o Forum Ljubljana // Institute for Art and Cultural Production

Andrej Štular

**TRENTNA
RAZSTAVA**

**Galerija Ivana Groharja
1. 4.–16. 5. 2021**

**Kustos razstave:
Boštjan Soklič**

V Galeriji Ivana Groharja predstavljamo več kot 40 del sodobnega kranjskega vizualnega umetnika Andreja Štularja, ki pri svojem ustvarjanju povezuje različne likovne tehnike in medije. Gre za izbor lutk, ilustracij, stripov, plakatov, slik in prostorskih inštalacij, nastalih v zadnjih desetih letih. Razstava je prostorsko deljena na dva enakovredna sklopa. V prvem prostoru, posvečenem ustvarjanju za otroke, predstavlja plakate za sobotne matinee v kranjskem Prešernovem gledališču, knjižne ilustracije, izdane v okviru revije Stripburger (*Bežimo, svet se podira!* iz serije stripovskih albumov *Zverinice iz Rezije* v stripu, *Medved*), lutke in samosvoje prostorske inštalacije. V drugem prostoru, »oddelku za odrasle«, nas sooča s slikami (sklop *Fragile*), skulpturami (serija *Hipnoza*) in vizualno podobo 17. festivala *Animateka*, za katero je poskrbel v letu 2020.

Sklop ilustracij *Medved* se navezuje na rusko pripovedko, ki je bila leta 1964 v prevodu Franceta Bevka objavljena v reviji *Ciciban*. Zgodbo o dedu, ki gre pozimi v gozd sekati drva, in medvedu, ki ga hoče pojesti, je Štular v sodelovanju s Petro Stare priredil in dopolnil. Lokacijo pripovedi je iz urbanega okolja preselil v brezmejno prostost neokrnjene narave na ruskem severovzhodu, vsebino pa prilagodil sodobnemu času. Ilustracije za knjigo *Medved* je Štular izdelal v kombinaciji kolaža in asemblaža, ki je v otroški knjižni ilustraciji ena od najmanj uporabljenih tehnik. Podobe je »skonstruiral« iz fragmentov zavrženih (in nato zopet najdenih) predmetov iz urbanega okolja, kot so na primer stari gumbi, zamaški, papir, keramični drobcji, ogledala in papir, ter ostankov iz narave – kamnov, lubja, rečnih naplavin in drevesnih vejic. V delovnem postopku je najprej sestavil posamične prizore, jih povezal v celoto, fotografiral in jim v končni fazi dodal še klasične stripovske elemente – oblačke za govorjeno besedo in za strip značilno kadriranje. Štular je za vsak prizor postavil novo (samostojno)

kompozicijo, zgodbo pa jih sestavlja 40. Vse slike v slikanici so natisnjene brez dodatkov v računalniški obdelavi oziroma naknadnih digitalnih intervencij v likovno zasnovi.

Štularjev strip *Bežimo, svet se podira!* je nastal po ljudski pripovedki iz zbirke znanih slovenskih ljudskih pravljic *Zverinice iz Rezije* in je eden od treh stripov na omenjeno temo, ki so leta 2014 izšli v okviru revije *Stripburger*. Predstavlja poklon slovenskemu ljudskemu slovstvu in bogati zakladnici ljudskega izročila, metaforično opisujoči naravo, predvsem pa človeške značaje in lastnosti na preprost, a duhovit način. *Zverinice iz Rezije* se obnašajo kot ljudje in počnejo iste stvari, iste neumnosti. Štular niz peripetij iz zgodbe *Bežimo, svet se podira!* idealno preplete in poveže s svojim likovnim pristopom. Njegova domišljena likovna podoba tudi tokrat temelji na tehniki kolaža iz različnih najdenih predmetov (kamnov, železa, kosov lesa, zarjavelih ključev, svinčnikov, draperij ...). Več kot očitno je, da umetnik v naboru najdenih materialov prepozna neko posebno fotogeničnost, ki jo kasneje spretno uporablja v izbranem reciklažnem mediju. Čeprav Štularjev strip *Bežimo, svet se podira!* ni klasično stripovsko delo (bolj gre za slikanico z elementi stripa), na osnovi svojega ekspresivnega izraza, izpolnjenega s spontanostjo in sproščenostjo, sodi med vrhunce »devete« umetnosti pri nas. Tekst je v idealnem razmerju z likovno podobo, posebnost in individualnost Štularjeve likovne poetike pa odraža par prizorov, v katerih se umetnik celo približa gledališču senc.

Čeprav se Štular veliko posveča izdelovanju umetniških objektov v t. i. maniri *ready-made*, ob tem ne preneha risati, izdeluje lutke, občasno pa se ukvarja tudi z grafiko. Njegova risba, ki jo aplicira v različne medije, še posebej izstopa pri plakatih za otroške sobotne matinee Prešernovega gledališča Kranj. Plaka-

ti, ki nagovarjajo otroke vseh starosti, prav po zaslugi originalne risbe presegajo svoj funkcionalni okvir. Izpolnjeni so z ekspresivnimi elementi in detajli, oblikovno inventivnostjo, izrazito barvitostjo in risarsko nekonvencionalnostjo, ki se kaže tudi v samosvoji obravnavi tipografije. Umetnik v sodobno plakatno govorico vnaša nenavadne slikovne elemente, plakatni sporočilnosti pa dodaja nove pripovedne dimenzije in simbolne vrednosti.

V drugem prostoru Galerije Ivana Groharja se Andrej Štular predstavlja kot rezident 17. *Animateke* iz leta 2020 in hkrati tudi avtor celostne grafične podobe festivala, ki na podoben način kot njegovi nekonvencionalni stripi in slikanice temelji na uporabi tehnike asemblaža. Podobe oživijo iz rabljenih reči, v ospredju pa so odkruški naplavin sodobnosti, ki v Štularjevi ustvarjalni praksi prevzamejo funkcijo gradnikov suverene likovne pripovedi, sestavljene iz različnih zgodovinskih kontekstov. Dokazujejo nam, da je vsak zavržen predmet (na glede na format), najden bodisi na smetišču ali kje drugje, za avtorja ali gledalca lahko ključen element neke zanimive zgodbe, ker se je vanjo v novem (umetniškem) okviru možno čustveno vživeti. Tak primer nam predstavlja npr. tipografija *Animateke*, skonstruirana iz smeti. Prek svoje reciklažne oblike umetniškega ustvarjanja nas Štular elegantno pripelje do temeljnega vprašanja, ki se glasi: Kaj sploh je smet? Ali je posledica neuspelega stika človeka z naravo? Smeti so dvomljiv civilizacijski dosežek, do katerega gojimo izjemno intimen odnos. Po eni strani vse pojavne oblike smeti zaničujemo in do smeti vzpostavljamo distanco, po drugi pa lastne smeti skrivamo in do njih čutimo sram.

Vsa umetniška dela v drugem prostoru galerije so v posredni ali neposredni povezavi s smetmi. Gre za izbor stenskih inštalacij v tehniki, ki tridimenzionalno nadgrajuje kolaž, za kiparska dela in prostorske

inštalacije. Andrej Štular seriji podob *Smeti* in *Fragile* kontinuirano razvija, izpopolnjuje in nadgrajuje že od leta 2000 naprej. Ob tem najdeva zanimive predmete ali zavržene objekte in se kaj dosti ne sprašuje o njihovi prvotni funkciji; nato jih po fazah v različnih medijih razstavlja, ponovno sestavlja, z njimi ustvarja paralelne univerzume in lastne komentarje o dogajanju v svetu. Za serijo *Smeti* so značilne najdene, poškodovane in odslužene slike s smetišč – podobe, ki novo sporočilnost pridobijo šele preko dodatnih intervencij v maniri asemblaža. V tem sklopu umetnik trash ali odslužen kič spreminja v novo umetniško realnost s pomenljivo, lahko tudi družbeno kritično vsebino; odličen primer je podoba *Afganistan* v mešani tehniki iz leta 2001. Z inštalacijo *Hipnoza* umetnik poseže na področja nezavednega in psihoanalize. Predočna nam imaginarij iz povsem različnih, nepričakovanih, celo nasprotujočih si virov, tako zgodovinskih kot sodobnih, ki jih združuje z različnimi tehnikami in materiali. Kot vizualni umetnik se nenehno predaja eksperimentiranju, preizkuša nenavadne materiale, ki jih vključuje v strukturo svojih kompozicij. V kompleksnem idejnem in likovnem platenju svojih del nam celovito in zgovorno odstira sam proces gledanja – zaznavanja, opazovanja in refleksije.

Izbrana dela iz različnih ustvarjalnih obdobij predstavljajo Andreja Štularja znotraj domače umetniške scene kot enega najbolj individualnih, ekspresivnih, drznih, a hkrati tudi prepoznavnih multimedijskih avtorjev.

Boštjan Soklič,
kustos Loškega muzeja Škofja Loka